

Behandeling mogelijk voor mannelijke onvruchtbaarheid

Jaarlijks worden in Nederland ongeveer 500 mannen behandeld voor onvruchtbaarheid met behulp van een TESE of PESA behandeling. De afgelopen jaren vonden deze behandelingen in onderzoeksverband plaats. Dit om de veiligheid van de techniek en de gezondheid van de geboren kinderen te bepalen. De TESE behandelingen vonden plaats in het Radboudumc en in het AMC, PESA werd in zes centra in Nederland uitgevoerd. Nu uit onderzoek is gebleken dat de techniek veilig is en er een kwaliteitsnorm is vastgesteld, kunnen deze behandelingen standaard worden aangeboden.

TESE of PESA behandeling

Wanneer er bij mannen geen zaadcellen in het sperma aanwezig zijn (azoöspermie), kan via een kleine chirurgische ingreep geprobeerd worden zaadcellen te verkrijgen uit de bijbal of uit de teelbal. Bij een PESA (Percutane Epididymale Sperma Aspiratie) wordt onder lokale verdoving, met een naaldje door de huid in de bijbal geprikt. Via deze naald wordt vocht uit de bijbal opgezogen. Dat vocht wordt gecontroleerd op de aanwezigheid van zaadcellen. In Nederland worden jaarlijks ruim honderd PESA-behandelingen uitgevoerd. PESA wordt uitgevoerd wanneer er sprake is van een blokkade van de zaadleiters (obstructieve azoöspermie). Bij ongeveer 80% van de mannen wordt er na een PESA-ingreep zaad gevonden.

In 2000 werd onderzoek naar de veiligheid van middels PESA verkregen zaad gestart. De belangrijkste conclusie van dit onderzoek is dat PESA een veilige vruchtbaarheidsbehandeling is en dat de kinderen die dankzij PESA geboren worden, gezond zijn.

Bij TESE (Testiculaire Sperma Extractie) wordt een biopt uit de teelbal genomen. De analist onderzoekt het materiaal vervolgens op zaadcellen. Het is een chirurgische ingreep, uitgevoerd door de uroloog, waarbij de balzak en teelbal worden geopend. Bij TESE is er sprake van een aanmaakstoornis in de zaadballen (non-obstructieve azoöspermie). Zo'n vierhonderd mannen ondergaan jaarlijks een TESE ingreep; in de helft van gevallen worden er zaadcellen gevonden die gebruikt kunnen worden voor ICSI behandelingen.

Het Radboudumc en het AMC startten in 2007 met het TESE onderzoek en hebben beiden inmiddels veel expertise op dit gebied. Er zijn meer dan 1800 ICSI behandelingen met middels TESE verkregen zaadcellen uitgevoerd. Hier zijn vierhonderd kinderen uit geboren.

Kwaliteitsnorm

Het wetenschappelijk onderzoek van het Radboudumc en AMC was bedoeld om de veiligheid van de techniek en van de geboren kinderen te bepalen. Nu blijkt dat de techniek veilig is, kan de techniek standaard worden uitgevoerd en hebben mannen meer keuze in welk centrum ze de behandeling willen laten uitvoeren. De zorg rondom TESE is echter zeer complex, waarbij de interdisciplinaire samenwerking tussen onder andere urologen, gynaecologen, embryologen en klinisch genetici cruciaal is. De beroepsgroepen van urologen, gynaecologen en embryologen hebben daarom samen een kwaliteitsnorm afgesproken waarin vastgelegd is wat er voor nodig is om TESE en PESA kwalitatief hoogwaardig uit te voeren.

In de kwaliteitsnorm is onder meer opgenomen dat het centrum dat de behandeling aanbiedt, moet beschikken over een gecertificeerd fertiliteitslaboratorium. Ook moet de specifieke zorg zeven dagen per week geboden kunnen worden en is er een minimum gesteld aan het aantal behandelingen dat een centrum jaarlijks moet uitvoeren. Voor PESA zijn dat er tien per jaar, voor TESE gaat het om minimaal honderd ingrepen per jaar.

De kwaliteitsnorm zorgt ervoor dat centra die deze ingrepen aanbieden, goede zorg op een kwalitatief verantwoord niveau kunnen garanderen. Op deze manier worden patiënten niet bloot gesteld aan makkelijk te voorkomen risico's. Zo kan de kwaliteit van leven van mannen behoorlijk

afnemen, wanneer er grote of meerdere TESE biopten worden genomen, omdat het risico bestaat dat de testosteronproductie hierdoor afneemt. Daarnaast hebben mannen die lijden aan azoöspermie meer kans op teelbal kanker. En wanneer TESE biopten niet goed worden afgenomen, kan het zijn dat het biopt onvoldoende of geen zaadcellen bevat om in te vriezen.

Vervolgonderzoek bij mannen en kinderen

Het Radboudumc zal het onderzoek op het gebied van mannelijke infertiliteit voortzetten. Op dit moment vindt follow up onderzoek plaats naar de motorische en mentale ontwikkeling van kinderen geboren uit een TESE-ICSI behandeling. Daarnaast willen het Radboudumc en het AMC het onderzoek naar de genetische achtergrond van mannelijke infertiliteit en mogelijke gevolgen voor het nageslacht verder uitbouwen.